

Universitätsbibliothek Wuppertal

Epistolæ obscvrorvm virorvm

cvm inlvstrantibvs adversariisqve scriptis

Textvs

Hutten, Ulrich von

Lipsiæ, 1864

Hermannus Nuenarius Comes ad lectorem

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-976

Ne sine sua præfatione Ortivi Hochstrati ingenia in sequentibus prodeant, prologus esto

HERMANNVS NVENARIVS COMES

ad Lectorem.

En opportune tibi, lector candidissime, defensionem Capnionis nostri, nobis nuperrime ex urbe Roma transmissam per amicum quendam fidelissimum, Quæ edita est a quodam celeberrimo et acutissimo Romanæ academiæ theologo, quem in sua Apologia non audet nominare Reverendus calumniator. Est autem defensio illa ipsa, de qua sribit ‘si hic heros sit vir ille, qui facturam fecit, 10 cui initium nascitur “Rogasti me mi Stephane”.’ Hæc ille. Audistin’ rhetorican tem istum logodædalum? sed audi quæ sequuntur, ‘Sciant quoniam satis acceperunt responsi, quod in hanc usque horam Romæ apud reverendissimos dominos Cardinales citra replicam perdurat’. Hæc iterum ille. O bellum ænigma si Oedipum sortiatur interpretem! Dii me perdant, si non prius in Sphynx gem incidero, quam enodare hoc sophisma præsumpserim. Exposuit tamen mihi quidam amicorum dicens, videri sibi ad hoc tendere sententiam, ut Romæ iam huic defensioni abunde satisfactum credamus. Quomodo ergo verum est quod præmisit, quando de tertio Heroe inquit, quod ignis devoraverit omnia, quæ ille pro Capnione coegerat? Si hoc est, quod verba hæc Heracliti scriptis 20 obscuriora significare volunt, bene habet, si ignis nondum visa absumpsit, quomodo ipse vidit, et respondit? bona venia Reverendi huius patris dictum velim, impudentissimum, et plane suum esse figmentum: quomodo enim dicere audebit a se responsum fuisse coram Reverendissimis Cardinalibus, qui ipsum ne audire quidem voluerunt, quando multa rabie et malis furii exagitatus 25 omnia miscere suis syllogismis, suis inquam, hoc est ineptissimis clamoribus cupiebat? quando ad valvas sacrarum ædium conclusiones suas affixerat? mihi negare audebit? (negabit tamen, quid enim non negat qui omnia negat, præter ea quæ solus affirmit?) Negare inquam audebit suas illas conclusiones, ne dicam confusiones, Romæ in lutum, in pulverem publice concutatas, et ab 30 ipsis sacris postibus passim direptas fuisse, omnium prætereuntium maximo cum risu et ioco? an negabit tum quum ad notitiam huius Herois consequendam ferventissime anhelaret pollicereturque se publica verbositate omnia capita Defensionis Reuchlinicæ demolitum, responsum accepisse, rem iam abunde disputatam et a doctissimis viris optime perlustratam esse? quare importunus Declamator turpissime reiectus fuit, et repulsam sue importunitati convenientem meruit. Hinc factum proculdubio, ut ad notitiam Herois illius, qui hanc excudit Defensionem, pervenire non potuerit. Gratuletur ergo sibi de tam gloria response, quam (ut opinor) muti tantum audiverunt, quia nemo hactenus de ea quicquam prodidit. Sed quid hoc est quod dicit? ‘Si adhuc (inquit) illa aut 35 alia huius Herois sint patrocinia, in lucem prodeant atque edantur. Videbitur nobis non deesse quod pro Deo et veritate loquamur’. O virum pro Deo et veritate loquentem, quid dicam? Pudetne nihil tam temeraria et profana verba proferre? quid cum convitiis et calumniis Deo? quid cum mendaciis veritati? quid Christo cum Astaroth? ‘nugetur quoad libet, struat calumnias, convitia

³ Extat hæc epistola inter ‘Epistolas Trium illustrum virorum ad Hermannum comitem Nuénarium’, de quibus vid. Indic. bibliogr. Hutt. pagg. 20*. sq. num. XIII. 3. 4. 5. ⁵ defens.] Georgii Benigni, Romæ a. 1517. editam. ⁸ Rev. cal.] Hochstratus. ⁹ sribit] Apologiæ I. pag. a iiiij.

exerceat, modo Deum et Veritatem ne tam temere in ius trahat. Cedo facile, ut in homines debacchetur, Dei nomen abhorreo in tam frivola concertatione, tam licenter a quovis etiam levissimo homine profanari. Satisfaciam tamen petitionibus ipsius, quae ex tanto desyderio proficiscuntur: in lucem prodibit, et sese duello obiciet Heros quem provocavit. Denudet iam pharetram tot egressis syllogismis gravatam; siquid habet, promat, exoneret nunc illa plaustra, pluribus elenchis conferta, quam poematiis Thespis illa fuisse narrantur. De quo tritum illud

Dicitur et plaustris vexisse poemata Thespis,
 proferat tormenta illa magnifica, quibus (si Diis placet) vix culicem conficere possit, prodeant Gigantes isti terrigenæ, et moliantur adversus superos arcem, Imponant Pelio Ossam, ad ultimum Parturiant montes, nascatur ridiculus mus. Nos interim Pygmaei subsystemus, et eventum non sine risu contemplabimur. Meminerit etiam interim egregius iste et animosus Cyclops, cum suo (nescio quo) balbutiente διδασκάλῳ, quo dictante (ut mihi videtur) haec sua heroica figura conscripsit, nos Pygmæos optimo esse animo et perbelle sperare, quando nobis adversus ranas pugna ineunda est, quas sacer Hieronymus vocat eos, qui in dialecticis spinetis et sophisticis strophis sua ingenia torquent affliguntque, nihil scientes et omnibus rebus temere sese ingententes. hos comparat pesti qua inter alias Aegyptii fuerunt afflicti; hoc est ignavum illud pecus fucorum, qui alienis opibus, non proprio labore feliciter vivere cupiunt. Meminerint ad nos nihil attinere quod de Catone et Hercule non minus inepte quam arroganter intulerunt, quos viros in numero semideorum egregios fuisse constat et strenuos, quorum alterum integerrima vita, alterum maxima et incomparabili audacia viginisse historiis proditum est. Nos vero adversum Epicuri de grege porcos, aut si mavis canes quosdam Circæos scripsimus, omni passim in cæno se turpiter voluntates, quorum nobis incognitus numerus semper fuit, nisi quod nunc duos protraxerunt ex theatro virorum fortium, quos traducere secum vellent in barathrum et senserunt. | tinam suorum virium, videlicet ut hic Cato sit, homo frugi et integer, ille Hercules vir fortissimus et maximo animo prædictus. O Cato, modo nunc Turpiliani Senatusconsulti causam dicere cogeris? Quo nunc excidisti, ut in re frivola et propemodum puerili rem familiarem turpiter profunderes? Num cucullam etiamnum induisti, bone Cato, et factus es alienæ pecuniæ prodigus, qui prius ne domesticas quidem sine parsimonia et frugalitate curabas? Quomodo periurii, calumniæ, infamiae, dicacitatis, levitatis et falsi notam mini tuo imponi passus es? Posthac non mihi Censorius aut Uticensis vocaberis, sed vere Porcius, id est porcarius. Tu vero, Hercules, Antæum nactus es, quocum luctari possis. Nam si ad umbras hominum terroris, quid iam pugna opus est? Pudeat igitur te, o Hercules ficticie, tot egregiorum facinorum, pudeat te nominis tui, qui in grammaticam versus diceris, quem obscuri et nondum visi homines usque ad orbis angulos fugere coegerunt, adeo nunc tulipius immemor factus, ut inertiam tuam lamentando prodi malis, quam certando, et dum hoc agis, tam es ineptus et ridiculus, ut risu non homines modo, verum etiam Iuppiter ipse alioqui tibi charissimus emori possint. Sed valeant isti cum suo Hannibale, quem sibi ducem constituerunt, cæci luscum, cuius vivam imaginem, cuius effeminatos et vere Campanos mores, cuius perfidiam plus quam Punicam pulcherrime Cucullatus Hannibal expressit. hunc ad postremum unus Scipio retundere potest. Lector bone, ne te commoveat, quod tam-

¹ Cædo 1.2. ⁷ Thespis 4. ⁹ Hor. art. poet. 276. ³¹ i. e. calumniæ causam.

diu ludimus. Nondum mihi cholera incanduit, prius levare splenem oportuit. Post haec bili indulgendum est. Parum olei et operæ hactenus impendimus, quod reliquum est arridentibus astris exactius curabimus. iam iacta est alea. Defensionem hanc cum Nazarani dialogo coniunge. Deinde Acta causæ (siquidem curiosus es) diligenter adhibeto. Omnia ad metam usque continges. Vale, Coloniae Idibus Aprilis. [anni 1518.]

EIVSDEM HERMANNI NVENARII
ad Lectorem hendecasyllabi.

Lector, quisquis es, attamen pudicus
Sis, aut moribus optimis probatus,
Hunc tu perlege quæsumus libellum,
Aequa singula digerens bilance.
5 Nam nos ingenuos citare tantum
Lectores soliti, bonos piosque,
Arceri volumus gregem petulcum:
Hos, inquam, cynicos leves cucullos,
Quovis rhinocerote sæviores,
10 Quovis aspide virulentiores,
Ipsis passeribus salaciiores,
Ipsis et canibus gulosoires.
Hi, cum delitiis fluant soluti,
Mores attamen arrogare castos
15 Audent, et sibi regulam Catonis,
Cum sint nequitia, procacitate,
Dolis, fraudibus, artibusque pravis
Pares Alcinois Neronibusque.
Quorum scripta legens, modeste lector,
20 Merdis omnibus obrui iubeto.
Nam cui Casia spirat, aut Amomum,
Hunc lædunt olidae nimis cloacæ.
Quare naribus obstruens meatum,
Lector candide, tu tibi caveto,
25 Ne te pagina tam cacata lædat,
Flammis et pice digna concremari,
Vel saltem putidis premenda merdis;
Quæ nihil nisi turpe barbarumque,
Spurcum, infame sophisticumque garrit.
30 Sed iam comprime ludicos, Thalia,
Ludens hendecasyllabos, proterva:
Non est lusibus hæc agenda scena,
Non est versibus explicanda paucis;
Sed cum res vocat, omnibus camœnis,
35 Quas vel Itala nutrit, aut Pelasga
Tellus; ipse meas feram querelas,
Et cum sanguine tinteta viperino
Mecum spicula deferam cruentus.
At vos interea valere sanos
40 Lectores cupio petoque, Dixi.